

Annonce

Økologer må ofte selv blande konsorterne, hvis de vil udnytte fordelene ved sortsblandinger: øget udbytte, stabilitet og et lavere sygdomstryk. Her laver Innovationscenter for Økologisk Landsforening forsøg med at blande økologiske hvedesorter i marken. Foto: Uffe Bregendahl

Økologer mangler sortsblandinger, så nu afprøver de 'bland-selv'-metoder

Blandinger af samme kornart reducerer sygdom i marker hos konventionelle, men økologer halter bagefter, fordi de har begrænsede certificerede udvalg af øko-sortsblandinger. Innovationscenteret tester derfor nu en "bland selv"-løsning.

 Af [Uffe Bregendahl](#)
 29. oktober 2024, 13:09
 Læsetid: 8 minutter
 [Mark og stald](#)
 [Planteavl, Plantesygdomme](#)

Del via e-mail

Del på Facebook

Del på X

Del på LinkedIn

Print

Blandinger af samme kornart reducerer sygdom i marker hos konventionelle, men økologer halter bagefter, fordi de har et mere begrænset udvalg af øko-sortsblandinger. Innovationscenter for Økologisk Landbrug tester derfor nu en 'bland selv'-løsning.

To lårtykke stråler af hvede løber sammen i en bunke på betongulvet i et maskinhus på et landbrug ved Vadum i Nordjylland.

Hveden fosser ud fra to big-bags med korn, der er hængt op i grabben på en stor traktor, mens blandingsprocessen nøje bliver overvåget af konsulenter fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug – og landmand Michael Blach, der lægger gulv og traktor til forsøget.

»Hvis nogen ringer og spørger, om du vil være med i et forsøg, siger jeg egentlig bare ja. Det er spændende og giver input og muligheder. Hvis man går og tror, at man er verdensmester, er det fint, at nogen udfordrer dig og siger: 'Har du overvejet dét? Gør du dét?' At åbne døren for noget nyt gør det spændende at drive landbrug,« siger Michael Blach, der altså her har åbnet porten til maskinhuset, hvor et blandingsforsøg er i fuld gang.

Han driver Bjørum Økologi - et større landbrug på 650 ha med økologisk planteavl.

”

Der er formentligt et større potentiale ved at bruge flere sorter blandt økologerne end hos de konventionelle

— Sidsel Birkelund Schmidt, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Blandinger øger udbytter

Som økolog vil han også gerne drage fordel af metoden med at blande forskellige sorter fra samme afgrøde. En metode, som de konventionelle landmænd længe har benyttet sig af, men som økologerne har haft sværere ved, fordi der mangler økologisk certificerede sortsblandinger på markedet.

*Tre sorter af økologisk korn blandes i det ene forsøg på et betongulv i maskinhuset - senere laves et nyt forsøg direkte i såmaskinen i marken.
Foto: Uffe Bregendahl*

»Der er virkelig mange i det konventionelle, der sår sortsblandinger i stedet for enkeltsorter. Forskningen har vist, at det giver et øget udbytte, stabilitet og et lavere sygdomstryk, så det kunne vi også godt tænke os at kigge på i økologien.

Men fordi vi ikke kan købe certificerede økologiske sortsblandinger, vil vi gerne prøve at se, hvad der rent praktisk kan gøres ude hos landmanden: Hvad kunne være den nemmeste måde for landmanden selv at lave blandingerne på?» siger specialkonsulent Sidsel Birkelund Schmidt fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Og det er så, hvad der laves forsøg med på gulvet i maskinhuset hos Michael Blach.

»Jeg har faktisk efterspurgt sortsblandinger ved grovareselskabet gennem flere år, men i økologien findes der jo ikke rigtig noget. Det er måske ved at komme, men det bliver ikke prioriteret. Og hvorfor har jeg så ikke bare selv gjort det, vi gør her, med at lægge det på gulvet og blande det sammen? Det er nok, fordi man i mit hoved skal gøre tingene rigtigt,« siger Michael Blach.

Sidsel Birkelund Schmidt er en af de specialkonsulenter, der planlægger og overvåger 'bland selv-forsøget' hos landmanden i Vadum. Foto: Uffe Bregendahl

De, der sørger for, at eksperimentet foregår rigtigt, er specialkonsulenterne Sidsel Birkelund Schmidt og Jon Aagaard Enni fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

De står bag det praktiske – nærmest lavpraktiske – forsøg med at blande sorterne i maskinhuset.

Lige nu laves der flere steder i landet andre øko-forsøg med selve effekten af sortsblandinger.

»Der er formentlig et større potentiale ved at bruge flere sorter blandt økologerne end hos de konventionelle, så det håber vi at kunne se i Landsforsøgene, hvor vi har parceller med flere gentagelser på,« siger hun.

I første omgang handler det om at lave de lavpraktiske blandingsforsøg, der kan gøre det praktisk muligt for økologerne at bruge sortsblandinger.

Test af to metoder

Den ene ud af to metoder går ud på at blande kornet på maskinhusets betongulv.

»De fleste kan komme i nærheden af et ladegulv og har en traktor med frontlæsser eller en teleskoplæsser. Så her hælder vi tre sorter ud på gulvet og blander dem, så godt vi kan. Til forsøget har vi valgt de tre vinterhvedesorter: Fritop, Pondus og Pacman, hvor Fritop har stak, så den derfor er let genkendelig. De andre hvedesorter har ikke har stak,« siger Sidsel Birkelund Schmidt og forklarer, at stak er de lange tynde og stive hår, der stikker ud fra kernerne og svajer i vinden om sommeren, som vi kender det fra byg.

*Skovlen på teleskoplæsseren bruges som en kæmpe stor spade til at blande sorterne.
Foto: Uffe Bregendahl*

Den anden blandemetode går ud på at blande de tre sorter i marken direkte ned i såmaskinens tank. Også her fra big-bags hængt op i en frontlæsser, hvorfra det fordeles ud i lag.

»Vi laver den her lagdeling i såmaskinen og ser, hvordan blander det sig direkte ud derfra. Derfor har vi valgt en luftsåmaskine, så der kommer et træk oppefra, som danner en kegle ned gennem lagene, der formentlig giver en bedre blanding end i en såmaskine uden luft,« forklarer hun.

Planterne giver svar

Efterhånden som kornet gror, vil det vise sig, om kornplanterne pibler op af jorden i en rimelig blanding. Der bliver lavet tjek på marken efter tre uger, men de endelige konklusioner forventes først at kunne drages, når akserne skrider gennem sidst på foråret.

»Sorten Fritop-hveden har stak og når kornet er skredet igennem engang i maj eller juni, kan vi se, hvordan fordelingen er, og måske også sige noget om sygdomstrykket,« vurderer Sidsel Birkelund Schmidt

Efter opblandingen på betongulvet i første forsøg bliver kornblandingen sået ud på en mark, der er nøje opmålt af konsulenterne. Kornet sås i nøjagtigt inddelte demoparceller med snorlige, GPS-styrede rækker med dobbelt rækkeafstand.

*Økologisk planteavler Michael
Blach følger med i
blandingsforsøgene. Foto: Uffe
Bregendahl*

Den lette løsning

På den flade og forblæste mark nord for Aalborg Lufthavn er tanken nu tømt for kornblandingen fra betongulvet.

Nu skal anden del af forsøget realiseres: Landmand Michael Blach og hans medhjælper løfter med teleskoplæsseren kornsækkene op over såmaskinens tank og fylder den lag for lag. Når traktoren kører, og såningen starter, synker kornet som i en tragt ned gennem sortslagene mod kanalerne og videre ud til de slanger og rulleskær, der sender kornet under jorden. Undervejs er sorterne blevet blandet – det er i hvert fald teorien.

*Når såningen starter synker kornet som i en tragt ned gennem sortslagene mod kanalerne og videre ud til de slanger og rulleskær, der sender kornet under jorden.
Foto: Uffe Bregendahl*

»Det med bare at putte det op i tanken uden at blande det forud, tror jeg ikke helt på, men jeg håber, jeg bliver modbevist, når vi kommer til foråret,« siger Michael Blach med et smil og tilføjer:

»Jeg håber, at det viser sig, at det kan være lige så godt at blande i marken, som hvis man blandede det på gulvet, for det er da absolut nemmere.«

Midt på eftermiddagen er hele marken sået til med de blandede hvedesorter. Nu kan landmanden og konsulenterne fra innovationscentret bare vente på, at kornet kommer op igen, før de kan drage en hurtig konklusion baseret for nøje optællinger af sortsfordelingen i rækkerne.

Marken i Vadum er præcist opmålt af konsulenterne - her Jon Aagaard Enni - og kornet sås i nøjagtigt inddelte demoparceller med snorlige, GPS-styrede rækker med dobbelt rækkeafstand. Foto: Uffe Bregendahl

Anbefaling klar næste år

Allerede efter næste års høst forventer Sidsel Birkelund Schmidt at have svar på, hvilken blandingsmetode de kan anbefale.

»Helt sikkert. Og den eneste ulempe ved at gøre det selv er, at så har du ikke samme garanti som ved en certificeret blanding, hvor du kan gå tilbage til

forhandleren og sige: 'Hov, der var noget med spireevnen eller et eller andet. Der står du mere selv for det på den her måde, hvor det er dit eget ansvar, om det nu fungerer, som det skal.«

Måske bliver bland-selv-metoden kun en midlertidig løsning, der skal bruges, indtil frø-leverandørerne får lavet certificerede sortblandinger, som også økologerne må bruge. Men Michael Blach har nu konstateret ved selvsyn, at man godt kan blande selv, og måske er det i virkeligheden måden at gøre det på fremover.

»Efter at vi blandede frø herinde, og jeg så, at når det var vippet rundt med en skovl tre gange, kom op i en såmaskine, hvor der bliver doseret ned, der kommer luft, og det bliver blandet, så er der måske ingen grund til at bruge penge på det ved grovwareforhandleren. Jeg tror, vi selv kommer til at gøre det fremadrettet,« siger han.

Nu ser han frem til at følge udviklingen på sine egne marker – både om sorterne er ordentlig blandet, og om flere sorter har en effekt på udbyttet:

»Vi kommer til at se noget visuelt lige så snart, det skrider igennem. Men det er først, når mejetærskeren har været igennem, at vi ligesom ved, om det har været godt eller skidt. Det må tiden vise, men det bliver spændende.«

Artiklen er skrevet i projektet 'ØKOKORN – Kvalitet i økologisk korndyrkning med målrettet sortsmateriale' med støtte fra Fonden for Økologisk Landbrug